

שארפע דעקלאראציעס פון די פארטייען, וואס געהערען צום צענטראלען. — 30
טויזענד פערזאן זיך בעטייליגט איז א מיטינג. — אינצידענטען און געשלעגנען צווישען
סאנאטארען און אנטיילנעמער פון האגערעס זענען שנעל ליקווידירט געווארען

ציגאב-קופאז
צווייטע סעריע
פון פרעמיע-קאנקורס **רויסען**
פון „נייעס פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 2.
סעריע פון פרעמיע-קאנקורס, איז צונוג
צו צושטעלען בלויז 20 קופאזען
שנייד אויס דעם קופאז!

יודישע אגענץ אפעלירט צו ענגלאנד
און די אראפער

[illegible]

ירושלים, (י.ט.א.) אויף דער ערשטער
 צעפנטליכער יוצונג פון דער אינטערנאציאנאלער
 כותל-מערב-קאמיסיע האט געהאלטען א גרויסע
 רעדע דער פארשטעהער פון יידישען צד דר.
 מרדכי עליש. אלס יידישע פארשטעהער זענען
 אויף דער יוצונג אנוועזנד געווען קאל קיש,
 הרב מאיר בערלין, בן-צבי, דר. דוד יעלין און
 הרב בלוי, חץ דעם האַבן זיך געפונען אויף די
 פיר ערטער, וואס זענען בעשטימט פארן יידישן
 פארטיקל דר. מאנעס, הערברעט פונטוויטש,
 חיים סאלצמאן (ג.) ויצע-בירגערמייסטער פון
 ירושלים, שלמה האַראוויץ, א יידיסט ווי אויך דער
 אנגהאפטיגער פדגאג. פון דעם ארגאניזשען צד
 זענען געווען אנוועזנד חוץ די אפיציעלע ארג.
 שיש פארשטעהער אויך געלעהרט אין ווייטע
 טורבאנע, קונגזעהנע צוואקאסען פון דמשק
 און אנדערע. דער טיש, ביי וועלכען די קאמיסיע-
 מיטגלידער זענען געזעסן, איז געווען בעדעקט
 מיט א גרויסע צאהל דאקומענטען, פראטאקאלען
 פון די יוצונגען פון דער מאנאט-קאמיסיע, קאפיס
 פון ווייסען בוך מיט אויסצונען וועגען כותל, א
 עקומפליצירען פון ת"ך מיט אלע אויפשריפטען,
 דער קארטא, בעריכט פון דער שארקאמיסיע און
 אנדערע.
 אין זיין רעדע, געהאלטען מיט גרויס פאטאס
 האט זיך ד"ר עליאש אפגעשטעלט אויף דעם יידי-
 שן מצבאריאל, וואס איז פארגעלעגט געווארען
 דער אינטערנאציאנאלער כותל-מערב-קאמיסיע און
 וועלכער בעווייזט די פארבינדונג פון די יידען
 מיטן כותל פון דעם חורבן הבית פון צום היינ-
 זיגנדיגן טאג. דעם מצבאריאל — האט ד"ר עליאש

[illegible]

ה'ר"ט'ק' פון דעם בער'כס פון דער יוד. אגענץ וועגטן דעליג'עזער אר'יסטריט-פעוועגונג איז א"י

ווייזן (י.ט.א.) די צענטראלע פון דער
אגודת ישראל אין וויען טיילט מיט, אז די אגודת
ישראל אין א"י האט איבערגעשיקט צו דער פא-
דעם-קאמיטע פון פערקערבונדן דער וועלטער
מגאזינע, אין וועלכען עס ווערן פארעכנט
די דאטען פון פאריכט פון דער יידישער געגענט
וועגן דער צעהל יידען אין א"י, וואס זענען צו-
ליב רעגירונג פארמאגט פארעכענען פון
בננת ישראל.

ווי די אגודת ישראל האט מיטגעטיילט דער
י.ט.א. ווערט אין דעם מעגאזינעל געגענווען דער
פארזעצונג 55 קאפ. 8 פון פאריכט, וועלכען די
יידישע געגענט האט פארזעצט דעם 55 קא-
פונד וועגן דער ענטוויקלונג פון דער יידישער
מגאזינעל היינט אין יאר 1929 לויטעס: אויפן

[illegible]

די שטרוקער בראנזשע אין פארן הערט בער

שטורקער פאבריקאנטען פלעגט אויסארבייטען ועד
גנו נעמען די פולאווערס אין זעכסטע אויף זייערע
מאשינען זענען געווען צוגעפאסט אויף אויסצו-
ארבייטען די דאזיגע ארטיקלעך, בייער ארטיקלען
אנשטאט איצט ארויס פון דער פאבר-
יקער א זשאקעטל, דערמיט אין שטארק פערנע-
ניצט געווארען די פראדוקציע ביי די יודישע פאבר-
יקאנטען, אנטשטאט דעם, וואס פריער האבן זיי
אנגענומען דאזעע ארטייטס כמעט אויף א נאנץ יאהר,
בלויבט זיי איצט איבער אין נאנצען יאר א סעזאן,
וועלכער קאן זייערע העכסטענס דריי חרשים, עס
אין זאלן, און מיט דער ארבייט פון דריי חרשים
קאנען זיי נישט זיי ווייניקע קליינע פאבריקאנטען
אויסשלאגען אפילו ועד א פעשטערענע טייל פון
זייער פרנסה, און דער קרויס אין דער בראנזשע
אין פולען „פרעסן“ איצט און אינאנצען נישטא
קוין ארבייט. דער קרוין זייערענער סעזאן וועט זיך
אנהויבען ערשט אין איינעם חרשים ארויס.

א צווייטע ועד וויכטיגע סבה זענען די נייע
אמעריקאנער צאל טארעפן וועלכע האבען זיך שוין
שלעכט אנגעזעהן אויף דער טורקאנער בראנזשע.
די נרויסער טייל פון דער פראדוקציע פון זיי ווי-
שע פאבריקאנטען פלעגט פריער, אויך דער פער-
מיטלונג פון נרויסע האנדלעס חווער, עקספארטירט
זייערע קוין אמעריקא, איצט, גלייב דעם שטארק
געקערענע צאל טארען, אין דער עקספארט קוין
אמעריקא אינאנצען אבענשטעלט געווארע, און עס
קומט נישט אן קוין אויף פעשטערענע.

דער דארטער קרויס האט פערזונלעך געטרא-
פער די פאבריקאנטען, וועלכע האבען זיך נישט
לאזט אינגעארענטע אין דער בראנזשע זיי דארפן
האט מאכטליך אפצוהאלטן פאר די מאשינען און
דעקען די פערפליכטונגען פאר דער אינגעאנצטע
וואה, דאס שטעמט זיי און ועד א שווערע מאט
און דא וועלכע קאנען נאך פערקן די פערבריי-
טע

ה'תשס"ב
פאן און געזען נישט שווער ווי אן איינצוארבעטן, און
מאכענען האט מען געקומען אויף זעהר ליכטע פער-
זענען — איינצוארבעטן האט געלד אין פלייען
ראטעס, און וואס האט מען געקריגען אויף קרעדיט,
און האבן דעם האט מיט זעהר א קליינע קאסאס.
ממש מיט א שווערע, צוויי שווערע פראגן ווי נע-
קאנט געזען צו דעם פאן און האבען נאכ'ן שעה
פרינסט.
די פראגנעס האט זי דאס ענטוועקלט און די
פאן פארזארגטען האט זיך געהאטען אין און
פערזענלעכע וועגן האבען געהאט צו קאנען
"מאכען" א לעבעדיגן אין דער פראגנעס אין פאן, און
אנהויב אין טאקע די פרינסט גוט געמאכטן ארבייט
און געזען, און מען האט געקריגען ליכט אונטער
די סחורה. אבער שוין א לענגערע צייט ווי אונזער
פאן אויף וועלכע מען האט אויסגעלעגט אויף פל-
דאפונגען, האט אונזערע ווערען קריגע-
ן און קריגען, מיט אמאל אין געקומע-
ן און קריגען, וואס האט געמאכט גוט
פערזענלעכע א דעם נישט אנהויב אין דעם פאן,
פאן איינצונעם פאן אין שוין דער קריזיס און דער
שווערער פראגנעס זעהר א שארפע פאן 600
אויסגעגעבען און נישט געקריגען פארזארגט, וואס זענען
געזען אין דעם פאן זענען 95 פראצענט איינמאל
זען געשלאסען, און אין די איינצונעם ארבייט מען
און 3 טעג אין וואך די לאנג פאן די ארבייטסלאז
און א פערזענלעכע, א גרויסער טייל פאן די און
שוין דערמאנען צו א שטופע און עס איז נישט
ממש מיט וואס דעם טאג איינצונעם, און מען
ראטעס זעהר ערנסט זענען א הילפסלאזע צו
שטעלען די גוט פאן די ראיזירטע אויסגעגעבען שווערע
פארזארגטען.
וואס איז די סיבה פאן דעם שארפע קריזיס,
וועלכער איז מיטאמאל אויסגעבראכען אין דער שטא-
קער פראגנעס ?
די הילפס סיבה ליגט אין דער ענטוועקלט פא-
דעם טאקע, די הילפסאריטעטען, וועלכע די ווייניג

אין מען מאכט דאס פערשטען אין הערשטען
הען עס זענען נאך פריש די ווערענען פון רוס-
קאנצען אין געמיינענע וואס זענען נאך היינט
נישט אומגעקומען פון דעם ווערענען פון
דער פוילישער קולטור אין שפראך —
הען עס האלט זיך ווערען פערשטען מען איז דא
דען אין ווערען שלעכטע ווארט אז —
מען פערשטען איין, אז דאס פערשטען פאר
דאס אמאל נאך דאן.
וואס שורה — דאס פערשטען — איז
א געמיינענע חסד, אז עס פערשטען פאר דא
הען פערשטען פאר דאס פערשטען פאר דא
שורה — ווען דאס פערשטען פאר דא
ווערען פאר דא פערשטען — איז א שורה פאר דא
אז א שורה פאר דא פערשטען.
דאס פערשטען דאס פערשטען איז ווערען
מן.

צוויי פערזאן שווער פערוואנדעט

(א) נעמען און און נעמער פון אונזער שטאט
פארקויפונג א שרעקליכע אויסצוקאמפאניע.
אום 11 א יעדער און אונזער און און דער
לסטונג פון פלאץ-אונטערשטעל צו דאס פערט-אונזער-
דאס געפארדערן די טאקסונג נאכער אום 120 און דער
טאקסונג וועגן געוועזן 4 פאמאזשערן, און דער
וועלכער גיט און פון דער געזאמלונג-דאס איינ-
פארדערן די טאקסונג נאכער 281 לעמערען צו דאס
וואס איז געפארדערן דער שטאט פון די טאקסונג
וואס און געפארדערן פון פלאץ-וואלנאשטשען געמיינדע
די טאקסונג וואס און אונטערגעבן פון דער געמיינדע-
דישט און און געפארדערן מיט א געוואלדיקער שטער-
טאט, וועלכע איז אייבליקען די טאקסונג וואס דער

[illegible]

אָפּגען חסיד'ישע פארזאמלונגס-דער ווארשע פרוי
א שפּעטע און אויפגעקערטע און נישט געפֿעלע
נעמערע איהר מאן און ווען די האט זיך געקענט
מיט א דייטשען פארזאמלונג, וועלכע פֿלעגט גע-
שעפֿטליך אריינקומען צו איהר מאן, האט זי אנגעד-
הויבט מיט איהם זי אליין אפטער צו בענענענע,
פון די מעשה איז געהארגען געקאנטען מיט שטאט און
איהר מאן, דער חסיד, האט זי אפגעזעט וואוינער-
אויף דער וואסער-וואוינזאג, האט זיך די פרוי א
פאר מאל געטראפען מיטן שווער און די קליינע האט
געזיכטעט זיך ווענען זיך פֿירען אריינגעפֿעלען און אונט-
געפֿעלען דאס אידעלע

צ' פון גרויס, "חב"ח, וואס זי האט געהאט
ביי איהר מאן, צ' פון אַפּעס אנדערש, אבער די
פרוץ פון שוואם האט אינגעוואפען צו קרענקען און
אין א העלען וואסערדיגען מאן. האט זי אומבעהייט
איהר נעכט, איבערלאזענדיג איהרע קינדער אלס
הילפס און דאס מא' — אלס אומז. די קינדער הא
בען זיך דאָר געטראָסן מיט גענומען שאַרפֿן צום
אנדערש, אבער דאָר אלס — אומזעלע וועגער.

פריז דפוקה קלוגה אנאלאטנה, האט געקומען אדער
געשעסען פון ווייטצאל אויף גענעראלעס צו געבן
געשעסען האט זי געקלינגען פרינס און האט אפילו
ווד אפגעלייגט א פאר הנדערט דאלער אויפן פאר
פון א שווערער צייט. פריז האט שווער גע-
דרייט אז זי קענען ארעסט און אדערע שטעט האבן
אדער אנגעהויבן צו דערשט און זי האט זיך לאזען

יעלה א' שרוד, האט זי מסכים געווען אזו ס'האט
 נישט אנגעקומען קיין פאר דרשינס, זי האט פאר-
 אהר אנגעקומען א זינגענא פון א קליין שטעט-
 מעל און האט געשטעלט א דעפוטא, דעפוטא קארדינאל
 האט מען גענומען מיט שווארץ פון שטעטעל, פון
 האטן דער ינגערער שטאט. קיין דאזיגע צייטן
 און אנדערע פארשטענדע האט פאר מיליאן נישט
 געמאכט, אפגעלעבט א קורצע צייט מיט זיין פרוי
 און אינער ינגערער און דאס דא אפגענומען, און דא
 געשטעלט געווען געווען שלעכט און מיליאן אבער עפס
 א דאזיגע פרושה, דא און פארלירן חסם מען שוין
 קיין דאזיגע נישט דעלעטען - האט ער געזעגט
 זיין דא פון - מיליאן אבער גלייב ער איז דעלעטען.

מן אינע פלקאמעס האט ער געהערט, אז און אפטיק-
היינען מענטשן בערגליכט: מ'קוקט דארט מיט אים
אויף א יענס מענטש פון אונזערע מיליטא און מען
קען טאקע נישט פארשטענדן פאראזס זי פאדערט-
נישט נאכאנאנד האט ער און דאס איינגעקענטשט מיט דער
פירן, פון זי האט מסכים געווען ער זאל פאדער-
ענן וועגן גלויבן אפטיקע און אז ער וועט זיך
אויף דאס איינפירענען, וועט ער אפרישטענען די פירן.
פון דאס האט אפרישטענען אויף, "מיליטא" וואס
זי האט געדאט פעהאלטען און אפטיקענען זי פאר
הויכעשט דארטער דעם מאן אז דאס איז אפטיקענען-
דען קיין אפטיקע, וועגן א וועג א פאר דרייטש-
אפער זיין מיליטא האבען, געט אים, איין אהם
דארט נישט געוואוסט און ער און פאר דער איין
קיין גיפער נישט געוואוינען. ער האט אפער און נע-
מיטשט זיין פירן אז אה, אט און א פאר דרייטש-
אפער וועט ער אפרישטענען: וועגן דאס האט מען

אויף וואלפֿארטאָן גאָס האָט זיך שבת געקעמט מיט אַ מעשה-שטאַלענט. אין הויז נומער 36 האָבן זיך יידישער בעקער צו וועלכען מ'שטעלט שטאַלענטער. האָט אַ שטאַלענט געשטעלט אויף די פּאָמילע א. פון שכנות-דין. ווען מ'האָט אים שבת געזעט צום מיש און זיך גערייזט פאַרן דעם שטאַלענט. האָט זיך דערהערט אַ געשרי פֿון דער שטאַלענט. אין איהר טעפּעל מיט'ן שטאַלענט האָט זי געמוזט אַ שניקע. אימין פֿון די שכנות-דין קריסטען - זעהט אים - האָט געוואָלט טאָנען דעם זשידאָנסקי. שטאַלענט'ן אין דער בעקער-הויז אַרומגעפֿען האָט פּערטוישט די טעפּעלען. דעם בעקער האָט מען געמאַכט שוואַרץ-שבת. מ'האָט אים געוואָלט צוטרעגן די בעקער-הויז. און איז מאַל טרעף צוליב אומפֿאַרזיכער-קייט. נאכטען האָט מען וועגן דעם געמאַלדען אין רעזינאָט און דער רעזינאָט האָט פֿאַרדעקט זי ווען קריסטען וועלען ברענגען צו שטעלע שטאַלענטער. מוזען אויף די טעפּעל ווען אויפֿגע-קלעבט צעלען מיט די נעמען פֿון די שטאַלענט-שטעלער. כדי מ'זאָל נישט קומען צו ענליכע אַ

באלד גאָדערס ווי עס איז אַריין אין שטוב
דער, ס'זאגט נאך איהם אַריין נאך 4 פער-
טויזן מיט מאַסקעס, אַנגעשטעלט דעוואָלווערען און
זי האָבען באלד גוגעשטעלט די רע-
דעוואָלווערען און מעסערס צו די צום טויט איבער-
געשראָקענע פרויען און יונגעל און זיך געהייסען
צו צען 1000 זי. דאָס 2 יעהריגע קינד האָט זיך
אויפגעקאָפט דערוועגן די מאַסקעס זיך דערשראָ-
קען און אָנגעהויבען וויינען. די באַנדיסען האָבען
גענומען דאָס קינד לשטשען אין פערזאָנען. די
פרויען האָבען זיי אָבער פֿערשטאָפּט מיט וואַסע
די פֿיילע און אונטער די רעוואָלווערען און מ-
סערס געפאָדערט צוריק.
דאָס קליינע קינד האָט זיך אָבער נישט בע-
הייגט און אַלץ העכער געשרינען. די איבעריגע

דער רוצח אטאמאז סאקאלאו וועלכער האט אומגעבראכט זייענדרער יודען

נען דורך איהם חרוב אין פערניססעס געווארען. אין סאקאלאו'ס ערשטע באגריף האט זיך נישט פונען איינעם געווען, געווענענע אינגעשטעלטע פון בעלאָראַדער קראַפּען אטאמאזען שוואַרץ פון מיטלענדישע פון זיין שיקע, אין איהר נבחרער פערניססעס דער פערניססעס צווישען זיין איין געזען א געוויסער הערשאַפּט, וועלכער האט זיך אויסגעפירט בענט מיט זיין שווערליכער אכזריות און פערניססעס ליטעס אין וואלאַדזשער שחיסה. נאך דער ליכער ראפּע, פון דער באגריף דורך די פאלשעוויקס אין דער פאגראם הערשאַפּט צוואסען מיט סאקאלאו'ס אנטלאפן קיין וואַשאַנגטאָן און האט זיך אויסגעוואלטען פון ווענעס א שוואַרצער, און וואַשאַנגטאָן האט איהם די קהלה פערשטעלט פאר'ן אפּהערער מיט דער נאכט'ן שוין מיט א ביאנאסטיקענע געהאלט. האט שטעטלעך דאס זיין גענוג אגעלעזען און פיל אויסגעשטאנען פון ווענעס א שוואַרצער, און פירן דערהייליג 1920 ווען וואַשאַנגטאָן איז צוגלייך מיט אלע אנדערע שטעט אין שטעטלעך פון אימאנער גענערל גענעלדער חרוב געווארען דורך די טעטיגער פּוּלעס אין הערשאַפּט אנטלאפן קיין ארעס, וואו וואלאַדזשער פאגראםירטע הימלאזע האטען איהם דערקענט, און איהם איבער געגעבען און די הענד פון דער „שטעקא" וועלכע האט איהם פערמישט צום טויט דורך שיסען.

סאקאלאו איז געווענעס געווארען אין הערשט 1919 דורך דענקיט א קאואך, בעת זיין מאַרש קיין סאקאלאו'ס, לפאזשער אידען, פון דעם 25 דעמאָנסטראציעס, און ער זעט נישט איבערלאזט ווען קיין לעבעדיגע נפֿש, און קיין שטיין איהר קיין שטיין, ס'איז געווען דעמאָנסטראציע ווען סאקאלאו האט זיך געקליפּען „אשטאטע" א וויס" דעם שטעטלעך צעגלייזט פונם וועלכע איבער, דארטען האטען זיך געפונען עטליכע דענקיטעס, וועלכע האטען צעראד פירט די צוקערפאבריק, דערוועגנער די רעגירינג צעם האט סאקאלאו גלייך געגעבן א שווער, די רעגירינגעס זענען זיך צולאפן און איינער פון זיי האט זיך פּאַקאלאטען אונטער א פּוּלעסען פּוּלעס און דערוועגנער, סאקאלאו'ס האט ער אין איהם אויס געשאסען א קייל פון וועלכע ער האט געפאלען א טויטער אויפ'ן ארץ.

י.ד.

דער „וועלכער אידען" פאר וועלכער ער האט בלוז מאַרש געקעמפט, יודיש — פלעגט ער זאגען — איז ביי איהם דער רעוואלוציער און זיין אידען — געלד. די ערשטע בעשולדדיגונג, וואס דער באגראמירער אטאמאז פלעגט פארווארפען די יודען איז געווען, אז זיי ווילען נישט נעמען דאס אקראַפּעס נעלד, וואס דאס פאר א געווייזט אז זיי ווילען נישט קיין זעלבסטשטענדיגע אקראַפּעס מוסר, און ער צו זיין פארקערטענדיג קאנטריבוציע פלעגט בפרט אויסדערנעמען, אז מ'זאל איהם נישט געבען קיין אקראַפּעס נעלד נאר נאכאנאנדער נעלד. דער אקראַפּעס נעלד דער טעטיגער האטען די פארשטענער פון דער יודישער קהלה איהם געגעבן 200 טויזענד רובלע קאנטריבוציע, צווישען וועלכע ס'איז געווען פופצי טויזענד רובלע, וואס דאס האט געקעמפט פאר א וועלכע שטענדיגער אקראַפּעס האט זי געשלידערט דאס אקראַפּעס נעלד אין פנים שריינגער מיט זיין מערדערשער שטימע: ווערעס, מאשעניקעס, איהר גיט מיר נעלד, וואס דאס קיין ווערעס נישט...!

ווערעס א „פאלקסדעלד" האט סאקאלאו נישט א געקעמפטען ווענעס אטאמאזעס געבליבען שטיין און טיילמאל פלעגט ער זי פונענען אין זיין אסאך באגרייפער טעטיגקייט מאַשט אלס אטאמאז האט ער זיך געקענט בעלען און זי פערקאפערט ליסענקע, ווערענאדער איבער, האט די דארטענע קהלה נאכקוקטען זיין פערלאנג, איהם אפגעזעלעט 150 טויזענד רובלע, וועלכע זענען אויסגעשטעלט גלייך ווארען מיט פיל מיר און מיט גרויסע שווערדיקייטען סאקאלאו האט צוגענומען דאס נעלד און געוואלט, אז ס'איז נאר דא 125 טויזענד רובלע און ס'האט נאר נישט געלאזט, מ'האט גענומען אויסצוכויען נאך 25 טויזענד רובלע, און איהם געבען. עהנליכע פאלען האטען פאסירט אין פיל אנדערע ערטער. סאקאלאו האט דאס געברענגט צעהנדליכער שחיסות, טויזענדער ווייזעס לעבענס ווענען דורך זיין האבן אומגעקומען, צעהנדליכער ווייזעס יאכטס זע

פארקענטען און שוין פלוצלעכענדיג און די יודען האטען פון איהם גארנישט געלעבט. סאקאלאו, דערוועגנער, די אויסגעשטאנענע פויערס, האט אויספירט אויסגעלעבט און אראסקערט בענדיג פון זיין בעהעלטענעס האט ער פגענומען די פויערס מיט אויספארנישט פאר'ן און זיין ווארעם בענדיגט, ער האט פאר זיין אויך פערניססעס ווענען די בעשולדעט פון שטערקאסער פערלאנג און וועלכער ער האט זיך פערניססעס און זי געוויילט א דאס זיין אויף זיין ווענען זיך פירערע.

די פויערס האטען זיך שטארק דערפערטעט מיט דער אומגעקעמפער מציצה און האטען פער שטימט סאקאלאו'ס פאר'ן אפּהערער פון אויס שטארק. א שטיק צייט האט סאקאלאו געוואלדעטע אינ'ם דארף פארוואקסן, פון וואנען ער איז ארוםגאנג פאר דעם איבער די אויסגעלעבט דערפער און אויסירט די פאנעס, מאגלייכער די ווענען און געשט פער און שוועלעל אויף ווערע וועלכע ער האט געמאכט פאר די אייגענע שולדיגע און פערניססעס דורכ פאל. פון צייט צו צייט פלעגט ער איהר אפפאלען איהר די גאנצעסשטעטע שטעטלעך וואו ער האט אד ארויספערשטעט געווער און פאנעס געווען, אויף וואו און און סאקאלאו'ס קומענדיג געווענען דאס צווייטע מאל צו אר אגווערע א פאגראם פון עטליכע האנדערט קאר וואקען, פערקאפערטע מיט פיקסע און רעוואלוציערען און ער האט זי מאל זיך אוועקגעלאזט איבער די יודישע שטעט און שטעטלעך דאס צווייטע ווענען שויר דערליכע שחיסות.

סאקאלאו האט געשטעלט פאר אומאויסווארען פון דער נאטור, א נידערישטער פאגראם אפילו צווישען פאגראם און מיט צייטס און ווילדקייט האט ער איבערגעשטעלט אלע אנדערע אטאמאזעס פון זיין צייט. אנדערע אטאמאזעס פלעגט זיך נאכט פנים רעקאמאדען, א זי קעמפט פאר איהרע, פאר א וועלכעסשטענדיגער אקראַפּעס און סאקאלאו האט פלעגט עפענטליך אפּהערען און אפאלען פון

אטאמאז סאקאלאו, אדער זי וועט געקאמטע פלעגט איהם רופען „פאנעל סאקאל" — וועלכער האט זיך שטארק קונה שם געווען צוליב די שווערע ליכע שחיסות און אכזריות, דורכגעפירטע אין יאָר 1919, אין וואלאַדזשער ליסענקא, דאנאנע, פאראקע, וויאמא, פיאטער, טעטיגער, נאלאנעווער סקו און אין פיל אנדערע שטעט און שטעטלעך פון אקראַפּעס, שטאמט פון בעלאָראַדער קראַפּעס, קיעווער גר בענדיג.

פאר'ן קריג איז סאקאלאו געווען דער אפּהערער דער קריג און פערניססעס שיקע געבן, וועלכע האט זיך געשטעלט מיט „צווען" פערקלער פון די סוחרישע פויערען און ווענענער, וועלכע וועט נען קומען פון די נאנענסטע שטעטלעך און דערפער איינגעווארען אין די בעלאָראַדער קראַפּעס. צוליב דעם האטען געוואלדענעס פאסטע, אין סאקאלאו געווען שטארק בערוט און פאפולער צווישען די בעלאָראַדער קליינטקעס, און ווערע אנגעשטעלטע. נישט איינמאל איז זי אויסגעקומען אונטערגאנגלען מיט סאקאלאו'ס מכות דעם אויב קיין פון פערניססעס געבליבען פערקלער.

אין אנהייב יאָר 1919 ווען די פאלשעוויק קעס האטען פערניססעס פערניססעס צוריק קיין קיעו און פערקאפערט די מאכט איבער אקראַפּעס און איז דער שטאט שטערקאס קיעווער געווענע פארקענטען א פערקאפערטע פון אקראַפּעס פארשטענער ווענע דער געשטענער לאג, אויף דער האנדער פערלאנג פונם איז אנגענומען געווארען די פערניססעס אנטר טעטיגערע רעוואלוציע: „שלא ידען" — ראטעווע אקראַפּעס, אין דער פערקאפערט האט זיך אויך פער טיילט סאקאלאו קומענדיג צוריק קיין פערלאנג צעקראווא האט ער געוואלדענע ווענע אטאמאזעס חברים די געווענענע מיטגלידער פון זיין שיקע, און האט געווינדעס אנטפערטלונג פארשטאנער, וועלכע האטען איהם געקרוינט פאר „אטאמאז".

דער האנדער פאגראם איז גענומען דורכצור פירערע פונם און איז איינגעשטעלט שחיסה אפער ווער א גרוואמט און זי איז פאלד גענעלד צושלאנגען און קיעווער געווענענע מיטגלידער פארקענטען מיטגלידער און מיטגלידער געווענע פון יענעס יאָר — ווען אין קיעווער געווענע פלעגט פארקענטען פלוצלינג אפפאלען אויף ווערע אויף די ווענע, און די פאגנען אפער קיין עפענטליכע שחיסות און איז די שטעט נאך פון דאן נישט פארקענטען — איז סאקאלאו פ. נאציס געפאלען מיט זיין פאגראם דאס שטעטלע וואלאַדזשער סקוירער אדער און האט אויף א שווערליכע אום אויסגעווענע דריי פערטעל איינגעווארען און דאס שטעטלע פערקענטען.

דאס סאקאלאו'סע מיטגלידער האט און ארויסגע שיקט געווארען פון סקוירער און פון בעלאָראַדערקא וואס אויסגעווענענעלע פאגראם פון אלע ווייטע און זי גענעלד פערניססעס. סאקאלאו'ס איין האט זיך איינגעגעבען צו עטליכע קיין וואַשאַנגטאָן, פאראשער שטער איהר, וואו ער האט זיך א שטיק צייט אויס בעלאַטען פון א ווייזשען שוואכער.

אין פרייהלינג פון יענעס יאָר, האטען די פאר ערס פונ'ם דארף באוואקסן וואס לונג פופצערן קר לאמטעס פון וואַשאַנגטאָן געמאכט אנהייבשטאנער נען דער ראטעמאכט. זי האטען ארעסטירט דעם פארשטענער פון פאראשער פאראקעס, א נען וואסען מאכטאז מיט ווענע מיליאנערע, וועלכע זען נען געקומען מאנען פון זי דעם פרויטשטיקער, אד ראפאראטענדיג די סאקאלאו'סע מאכט פון זיך און דארף, ווענען די פויערס איינע קיין וואַשאַנגטאָן און פער שריפט די קליינע אפטיילונג סאקאלאו'סע מיטגלידער, וואס האט זיך דארט געפונען. דער אויסשטאנער איז

דער אינטערנאציאנאלער ווייבערישער פארלאמענט

(א בריי פון ווייטע)

געווען פערקענען מיט כלערליי פראבלעמען, מיט וואס האט זיך דען דער קאנגרעס אל יונישט בער שעפטסיט, דאס פראבלעם פון מלחמה און שלום, דער קעלאדפאטע ענטוואפונג, ערצוהנג און גייסט פון פאפאליס, גלייכפערעכטיגונג פון דער פרוי, קאפער גענען דארטעל מיט לעבעדיגע סחורה, איינ טעראציאנאלע שוין פאר דער פרוי אויף דער עמיר גראפיע, שוין פון דער פרויען ארבייט, מאכט מיט די רעסאדאלירענדיג פילמען, די פראגע ווענען צולאזען די פרוי אויף די הייזע מלוכרמאטעס און אויך אין די לעלע, אפּהערעס און מלוכות צום פערל קערנדיג, אין נאך און נאך ווער פיל אנדערע פראבלעמען, וואס האטען א גרויסע בעדרייטונג נישט בלויז פאר דער פרוי נאר אויך פאר אונז זינדיגע מענער.

וואס איז אנהייבשט א גרויסע און א וויכטיגע, אפער די נישטפערניססעס פונ'ם סאקאלאו'ס נען שלעכט, וואס גרויזערן זיך איהר דער „לייט פאר דער גלייכפערעכטיגונג פונ'ם מאן" האטען ארויס געלאזט א ספעציעלע פליגערלאט, אין וועלכען זי שטעלען פוסט, אז זי אלע אויסגעשטאנע פראבלעך מען האטען נאר בלויז פגורירט אינ'ם פראגראם, ווייטער וועט 8-טען זייט.

פערניססעס וואסען פון ווענען ערצוהנג און שיק, אס דאס ווענען דענען די הויפט ארבייטעס פון האנד נעמען, וואס איבערנעם, דער קאנגרעס נאכא, און שוין געווען א צווייט ראנזונער ער, דאס איז געווען א רשע און נישט קיין חוב צו פערניססעס, איך קען פיל דעלעגאציעס, וואס האטען פירעוואוינט בלויז די פיערליכע עפענונג פון קאנגרעס — אויף די אדערע ווענען און זי עפעס נישט אויסגעקומען זיך צו פערניססעס, און אדערע ווענען אדער געווען פערניססעס מיט טעאטער, קאנצערטע, ווייטען פון אלע און ניע פערקאפערט יכדום וויכטיגע און הייז ליג, אויף אדער פון נענע מנגס, וואס פאדערט אויף א קאנגרעס, ווערעס נאך אין און יודאדערענדיג שטאט זי ווען, ס'רוב דעלעגאציעס ווענען געזען א גאנץ פראקטישע פרויען און זי האטען געוואלט, אז זי וועלען דעם מאן פון זי ווענען קאנען געד וואויר ווערען פון די פערניססעס, דאס וועלען זיך צו מאנענס ווייטע און די צייטונגען.

דער סדרהאס פון ווייפערשען קאנגרעס איז

די ניו מאס רייד, וואס דער אויפערשטער וואס געגאנגען פאגראם דעם שטעטלעך, געשליכט, האטען לעטסטעס אנהייבשטען איהר שטארק זי פערניססעס די וועלט, א „איראפא האט שוין דערפון פער קומען קאפאליטעט", אויף זי עס האט זיך ערשט נישט לאג אויסגעווענע דער הויפטער דיקטאטאר בוסאליט.

אויפ'ן לעטסטע אינטערנאציאנאלע ווייפערע שטען פארלאמענט, וואס האט זיך אקארשט געווענע אין ווען האטען א נאך נישט קשהדיג ראל נען שפילט די פרויען הויזקאס די געלע כונגעווערס, די ווייפערע וואסענעס, שוין אפערעט פון די אפערקאנערס.

דער דאנער פארלאמענט, וואס איז נישט אפיעל בעצייכענט געווארען מיט'ן נאמען קאנר דעם פון אינטערנאציאנאלע פרויען פערפאנאט, האט אין סט פון א נאנצער וואו פערניססעס דער וואנער שטענע ווען, איינער פון 700 דעלעגאטען! אויפנעמען, פאקאטעס, ספעציעלע טעאטער פארשטעלונגען, אייספאלען איבער דער שטאט און איבער דער רעווענער גענענע און איינמאלפאלען ווייטען אין די מוועאטס און ענדליך דאס ארוםלויז פון איבער די וואנערדווער און איינפאלען זיך

דאנערנדיג געבען זיך קיין אויטא, און גיט קיין וואושיק...! אויסער דעם — דאס טארשינסקי געקאנט דערווענען דעם קאפיטאן צו דערהייליגע פערניססעס — האט דער לאנצערקאס געלייטער היימאנע, אדער פשוט אפ'ן האט ער נישט געקענט דערווענען צו דערהייליגען די לאנצערקאס נאכא... — אפער אויף איהר בעגלייטער און סאקע נע ווען דער קאפיטאן סאלאמאקא בכבוד ווענעס? — דאס דוקאנא פערניססעס.

א ערע בעשולדיגונג שטימט איהר נאך, ווען איהר אויף דעם, וואס פון די טויטע קערפערס דאס מען געפונען ליגען בלויז צוליב, וועלכע ווענען א סימפאל פון דער ארמאנאציע, צו וועלכע אפער ווענען דער קאפיטאן צו נישטוויסענדיג אפער דער גענדה, האט ער נישט געהאט קיין שום גרוד צו דערהייליגען היימאנע... ניו, ניו, דער דוקאנא...! איהר וויס נישט, ווער ס'האט דער בארעט היימאנע, אפער, אלעמאל, נישט כאר אקא!

אויב איהר גלויבט אין די אינפארמאציעס פון אטאן קאנט איהר נישט לייקענען אן פירע קרפנות ווענען דערהייליגע געווארען לויטן עפענעל, פון דער ארמאנאציע.

בעגליך...! און איז זי דער קאפיטאן טאל ווען איהר פארשטעהער אין פילען, וועל איהר פער איהרען מאל אויף איהם אכזרונג נעפען, פארוואס זאלט איהר איהם נישט גלייך אד רעסטרען?

דערפאר וויל איהר האב נישט גענוג פערניססעס גענוג איהר, כדי צו פערקומען א עפענעל ווענען ארעסט...! אויסער דעם — האט טארשינסקי צו געגעבען, אונטערשטריכענדיג יעדעס ווארט — דאס איז, צוליב געוויסע טעמים פאר צוועקסענדיג צו איבערלאזען איהם דערווייז אויף דער פרוי.

(פארטזעצונג קומט)

געבען, און איהם געפאלען דער קאפיטאן סאלאמאקא, און איהם דערהייליגע פאר'ן אוועקגעבענע דאס געלד האט דאס געהערט צו דער ארמאנאציע, נישט געד פונענדיג אפער די סוכט פנים טויטען, האט כאר לאמאקא זיך אונטערוואסען אן היימאן האט פערניססעס איבערגעגעבן דער לאנצערקאס, האט ער זי דערד פער אנהייבשט און זי דערהייליגע, און איבערגעשטעט דאס געלד איז ערנען אנדערש...

כדי צו פערניססעס די שווערע און ארויסצופער קומען אדערע פופצי טויזענד האט ער זיך געמאלד דען איהר דער פאגראם, און געפאדערט צוריק דאס געלד... — איך פערניססעס איהר, קאפיטאן סאלאמאקע איך דער אפערער! — האט אסא צוגעהאלפן דיקאנא צו אפערניססעס טארשינסקי, — ס'איז בלי שום ספק, אויף!

טארשינסקי האט זיך אפער סקעפטיש פער צוגען צו דער נאנצער ווערסיע. — האט ער אויפנער רעסטרעויר געענטפערט! — איהר האט שוין איהר פיקסאדירטעט...! פון איהר ווענען נישט, ווען איהר, ווען זיך די מעשה נאך נישט, און זי איהר שטעלט זיך פאר...! פון מיר איהר, פערקאדערט, איהר בלויז ספק...! געשטענען, פארוואס איז איהר פערקאנט פון איהר דאס נאכט פון מארד און דאס געלד געווען פון היימאנע? — צווייטעס, איז די גענדה ענדט דעם געווארען דריי אדער פער טען נאכא, מארד, סא זי אויף ווען האט דער קאפיטאן געקאנט וויסע ווענען איהר פירער פון אדערע...! אן ס'האט געמאט האט ער דאך אויך נישט געהאט קיין סיבות צו דערהייליגען היימאנע...! האט מ'האט איהר פירט ערוואנען פון דעם דריטע דראשקער פערניססעס אויף געלד, איז די לאנצערקאס און צוואמען מיט איהר בעגלייטער איינגעקלאפערט אויף דער מאר גיסטראפערקאט...! סא אויף וואס פאר אגאפון האט זי סאלאמאקע געקאנט צופוס דערוואנען נישט

דער מארד איז דער נאכט

חושד זיין זי דערפון, אז זי ווייסען עפעס ווענען דער פרוי סאטאנא, און ווילען זי דערווער ראטעווען! פערניססעס און פאר טארשינסקי געווען פער דעכטאן דאס אויפפירען זיך פון דער יאנער רוסי, איהר צוגעגאנגענעס און לופע צו איהר מאכטע איז געווען מוזן יעדען ספק.

טארשינסקי איז געווען פולשטענדיג זיכער, אז דאס מירער האט געהאט אן איהר רשע דעם שליסעל צו דער קענענע, נאר זי האט געשטענען אפערניססעס עמיפען.

און ווענען דען דאס זי אפנעהט אויב נישט די פרוי סאטאנא?

דיקאנא האט דערהייליגע דעם געהייליגענעס ווענען זיין שמועס מיט אטאן, און זיך געטילט מיט איהם מיט די חשדים ווענען און פערניססעס קאפיר טאן סאלאמאקע.

טארשינסקי האט גייערניג אויסגעהערט די געשיכטע פון דער געשיכטע ארמאנאציע, אפער גענוג דער בעשולדיגונג פון סאלאמאקע האט ער זיך געפונען נאנץ צוריקגעווארען.

דיקאנא איז אפער געווען שטארק איבערגענומען פון אטאן רייד און דער האט שוין אויסגעמאלען א נאנץ בילד פונ'ם פערניססעס, פערניססעס געווען איז גענען דעם קאפיטאן, — היימאנע האט — לויט דוקאנאס השערה, — געארפסט איבערגעגעבן דער לאנצערקאס די פופצי טויזענד, און זי נאר ער האט דאס געלד איבערגעד

שפאנענדרער סענסאציאנעלער ראמאן קאפיטאן פופצעהן די פערלאזענע פרוי

ס'קאן נישט וואנען, אז טארשינסקי האט געקענט שטאלנען מיט די רעוואלוציע פון זיין ארבייט. אמת, ער האט צוגעפאלען א סך אידע פארמאציעס פון פערניססעס ערוח ער האט פוסט געשטעלט, א סך פאקטען, אפער די שפארען פונ'ם פערניססעס ווענען דערפון אויף א הארד נישט בולד מ'האטען.

ער האט חושד געווען, אז דער סקערקאטא וואס אן אפערנילן טאראי פערניססעס עפעס, כדי אפגעווערען זיין אויספערקאמקייט כו פיימאנס פרוי פון דער פרוי סאטאנא.

ער האט אפער נישט געהאט קיין שום ממשות' וואס זאל פערשטענען די דאנען השערה ווען:

די פרוי היימאן האט, ווייס אויס, ווער ליב געד האט איהר מאן!

וויאזוי אפער האט ער געקאנט רעכטפערניגען די איינפירונג פון מאריאן און וואסען און נישט

